

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра освітньої політики

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, ВЧИТЕЛІВ-ДЕФЕКТОЛОГІВ,
ВЧИТЕЛІВ – РЕАБІЛІТОЛОГІВ, АСИСТЕНТІВ ВЧИТЕЛІВ-
РЕАБІЛІТОЛОГІВ ТА ІНШИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

ФІЗКУЛЬТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ **ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики

(Протокол №6 від 13.06.2024 р.)

Завідувач кафедри

Христина ЧУШАК

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол № 4 від 04.07.2024 р.)

Голова науково-методичною ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації учителів фізичної культури, вчителів-дефектологів, вчителів – реабілітологів, асистентів вчителів-реабілітологів та інших педагогічних працівників “Фізкультура для дітей з особливими освітніми потребами”.

Розробники: старша викладачка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР ЛОІППО Євгенія Сливка; доцент, завідувач кафедри фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивної медицини ЛДУФК імені Івана Боберського, кандидат наук з фізичного виховання та спорту Віра Будзин

Мета: розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів фізичної культури, вчителів-дефектологів, вчителів реабілітологів, асистентів вчителів-реабілітологів та інших педагогічних працівників, що використовують засоби фізичного виховання у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок:

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
- формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України “Про освіту”;
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Професійно-педагогічна компетентність – застосування інтерактивних педагогічних технологій та сучасних педагогічних методик, тренінгових і пошукових форм групової роботи;

Соціальна – через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня;

Лідерська – здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності

Мовно-комунікативна компетентність – вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації;

Обсяг: 36 годин (1,3 кредита ЄКТС).

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (платформа Moodle, <http://194.44.202.254>), інклюзивно-ресурсний центр м. Львова, спеціальні заклади загальної середньої освіти.

Очікувані результати навчання:

- знає як формувати та розвивати ключові компетентності та наскрізні уміння у дітей з особливими освітніми потребами засобами фізичного виховання;
- добирає та використовує сучасні та ефективні форми, методи та засоби фізичної культури для навчання, виховання та розвитку учнів з особливими освітніми потребами;
- оцінює та здійснює моніторинг результатів навчання учнів;
- моделює зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів та їх особливих потреб

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

Лекційні заняття відбуваються у формі інтерактивної взаємодії зі слухачами на базі КЗ ЛОР ЛОШПО, практичні роботи – у спеціальних закладах загальної середньої освіти та інклюзивно-ресурсному центрі м. Львова

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно - мотиваційна сесія.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою.

(практичне, 1 година)

Тема 2. Очікування учасників. Досвід та потенційний вклад кожного

(практичне, 1 година)

Модуль 1. Освітня інтеграція та інклюзивна педагогіка. Вчимося розуміти дітей з особливими освітніми потребами.

Час за робочою навчальною програмою: Л-4, П-2 – **6 годин**

Тема 1. Сутність освітньої інтеграції.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Зміст: Основні аспекти сутності освітньої інтеграції. Включення учнів. Зменшення соціальних бар'єрів. Підготовка до життя в суспільстві. Нормативні документи у сфері інклюзивної освіти.

Тема 2. Створення сприятливого середовища для розвитку кожної дитини в навчальних та соціальних процесах.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2

Зміст: Надання психосоціальної підтримки для всіх учнів, включаючи можливості консультування та психологічної допомоги. Створення атмосфери довіри та взаєморозуміння. Формування культури взаємодії та толерантності. Залучення батьків до процесу прийняття рішень та партнерського виховання. Універсальний дизайн освітнього середовища.

Модуль 2. Індивідуальна програма розвитку - що потрібно знати, щоб забезпечити її ефективну реалізацію.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2, **4 години**

Тема 1. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами

Час за робочою навчальною програмою: Л-2.

Зміст: Індивідуалізація навчання. Проведення індивідуальної оцінки потреб та здібностей кожної дитини. Співпраця вчителів та фахівців. Залучення батьків у процес розробки та впровадження індивідуальної програми. Адаптація педагогічних методів та матеріалів до потреб дитини.

Тема 2. Зміст та оцінювання діяльності дітей з особливими освітніми потребами

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Зміст: Спрямованість змісту на конкретні освітні потреби та можливості кожної дитини. Індивідуалізація програми навчання для врахування різних рівнів здібностей. Розробка індивідуальних критеріїв оцінювання, які враховують специфіку потреб та досягнень кожної дитини. Використання формульованого оцінювання для постійного моніторингу прогресу та адаптації навчального процесу відповідно до потреб дитини.

Модуль 3. Основи дитячої нейропсихології. Фізкультура для дітей з розладами аутистичного спектру.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2 – **4 години**

Тема 1. Особливості дітей з розладами аутистичного спектру.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Зміст: Соціальні труднощі. Обмежений та стереотипний інтерес. Затримка у розвитку мови та комунікаційні труднощі. Ритуали та стереотипи поведінки. Чуттєва перенасиченість. Труднощі з адаптацією до змін та нових ситуацій. Високий рівень абстракції.

Тема 2. Технології та методики для корекції проявів РАС

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Зміст: Методика TEACH (TEACCH - Treatment and Education of Autistic and Communication related handicapped CHildren) та система взаємодії та вчення PECS (Picture Exchange Communication System). Сенсорна дієтотерапія (Sensory Diet). Гідротерапія. Рухливі ігри та фізичні вправи. Йога та медитація. Мобільні додатки та віртуальні ігри. Фізіотерапія. Активності на свіжому повітрі.

Модуль 4. Організація та зміст фізичного виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2 - **4 години**

Тема 1. Роль фізичної культури у корекційно-розвивальній роботі з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату. Види порушень.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Зміст: Основні види порушень ОРА. Дитячий церебральний параліч (ДЦП). Диспластична суглобова дисплазія. Сколіоз. Деформації стоп. Остеогенез несприятливий. Артрогрипоз.

Тема 2. Способи і зміст вправ для роботи з дітьми із порушеннями опорно-рухового апарату

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Зміст: Покращення м'язової сили та гнучкості. Корекція постави. Розвиток координації та рухової активності.

Модуль 5. Особливості фізичного виховання дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2 – **4 години**

Тема 1. Врахування особливостей розвитку дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення при плануванні занять.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Зміст: Використання візуальних підказок. Інструкції у формі аудіозаписів. Використання дотикових відчуттів для орієнтації та виконання рухових вправ. Врахування ритму та музичного компоненту. Збереження стабільності у просторі.

Тема 2. Підбір вправ відповідно до особливих потреб дітей з порушеннями зору, слуху та/чи мовлення.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Зміст: Вправи для розвитку координації. Статичні та динамічні вправи з вагою тіла. Вправи для розвитку дотикових відчуттів. Аеробні вправи. Рухливі ігри під музику/зі словами. Вправи для артикуляції.

Модуль 6. Роль фізкультури у навчанні дітей з легкими порушеннями інтелектуального розвитку.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2, П-2 - **4 години**

Тема 1. Принципи навчання дітей з порушеннями інтелекту

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Зміст: Розвиток рухових, соціальних та когнітивних навичок засобами ЛФК. Покращення фізичного та психічного здоров'я, соціальна інтеграція та самооцінка.

Тема 2. Форми, методи та засоби спеціальної дидактики

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Зміст: Індивідуальна та групова робота. Адаптація/модифікація завдань. Використання візуальних та аудіальних засобів. Технічні засоби доступності. Адаптоване обладнання. Використання вправ та активностей для розвитку сенсорної інтеграції та взаємодії з навколишнім середовищем.

Випускна робота: підбір вправ, модифікація навчальної програми відповідно до особливих освітніх потреб дітей.

Час за робочою навчальною програмою: самостійна робота – 4 години

Підсумки. Самооцінювання та планування подальшого професійного розвитку. Рефлексія

Час за робочою навчальною програмою: П-2, самостійна робота – 2 години

Обговорення випускних робіт. Зворотний зв'язок.

Вихідне тестування та рефлексія.

Перевірка результатів навчання: тестування та письмова рефлексія згідно тематики модулів, випускна робота.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Навчальні години			
	Лекції	Практич. заняття	Самостійна робота	Разом
Інтеграційно-мотиваційна сесія		2		2
Модуль 1. Освітня інтеграція та інклюзивна педагогіка. Вчимося розуміти дітей з особливими освітніми потребами.	4	2		6
Тема 1. Сутність освітньої інтеграції.	2			2
Тема 2. Створення сприятливого середовища для розвитку кожної дитини в навчальних та соціальних процесах.	2	2		4
Модуль 2. Індивідуальна програма розвитку - що потрібно знати, щоб забезпечити її ефективну реалізацію.	2	2	1	4
Тема 1. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами	2			2
Тема 2. Зміст та оцінювання діяльності дітей з особливими освітніми потребами		2		2
Модуль 3. Основи дитячої нейропсихології. Фізкультура для дітей з розладами аутистичного спектру.	2	2		4
Тема 1. Особливості дітей з РАС.	2			2
Тема 2. Технології та методики для корекції проявів РАС		2		2
Модуль 4. Організація та зміст фізичного виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	2	2		4
Тема 1. Роль фізкультури у корекційно-розвивальній роботі з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату. Види порушень	2			2
Тема 2. Способи і зміст вправ для роботи з дітьми із порушеннями опорно-рухового апарату		2		2
Модуль 5. Особливості фізичного виховання дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення	2	2		4
Тема 1. Врахування особливостей розвитку дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення при плануванні занять.	2			2
Тема 2. Підбір вправ відповідно до особливих потреб дітей з порушеннями зору, слуху та мовлення.		2		2
Модуль 6. Роль фізкультури у навчанні дітей з легкими порушеннями інтелектуального розвитку.	2	2		4
Тема 1. Принципи навчання дітей з порушеннями інтелекту	2			2
Тема 2. Форми, методи та засоби спеціальної дидактики		2		2
Випускна робота			4	4
Тестування			1	1
Підсумки. Самооцінювання та планування подальшого професійного розвитку. Рефлексія		2	1	3
ВСЬОГО:	14	16	6	36

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка) : навчально-методичний посібник / укл. О.В. Гаяш – Ужгород, – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021. – 255 с.
- Ярмола Н. Поради батькам і педагогам. Діти дощу. Діти з розладами аутистичного спектра
- Сулейманова Ю. В. Корекція розвитку: програми з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/1-korekciya-rozvitku-pidg-1-4-klas-xarkiv-1.pdf
- Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017—2026 рр. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchannya-ditej-u-specialnih-zakladah-osviti/nacionalna-strategiya-reformuvannya-sistemi-internativ>
- [№ 1/13094-23 від 31.08.2023 "Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023/2024 навчальному році"](#)
- Навчально-методичний посібник ["Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами"](#)
- [Скрипник Т. В. "Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі"](#)
- [Гаврилов О. В. "Особливі діти в закладі і соціальному середовищі"](#)
- Збірник освітніх ресурсів ([I частина](#), [II частина](#), [III частина](#))
- Програма корекційних занять з ЛФК для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/korekciini_programy/18-19lfk-dczp.pdf
- The ICD – 10 classification of Mental and Behavioural Disorders: Clinical descriptions and diagnostic guidelines// WHO: World Health Organization, – Geneva, 1992. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/classification/other-classifications/9241544228_eng.pdf
- Guidelines on school health services. Geneva: World Health Organization; 2021. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.